

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організованої злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

ЗМІСТ

Вступне слово С. Ківалова.....	29
Cuvânt de deschidere O. Cataraga.....	33
Вступне слово Д. Кішка.....	35
Секція 1	
ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ОКРЕМИМ ВИДАМ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	37
Лариса АРКУША	
СИТУАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК СПОСІБ КОМПЛЕКСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ УГРУПОВАННЯМИ.....	37
Наталія БАСАЛЮК	
СУДОВО-ХІМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНОМУ НАРКОБІЗНЕСУ.....	41
Олег БАУЛІН, Антон ПОЛЯНСЬКИЙ	
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ.....	46
Маркіян БІЛІНСЬКИЙ	
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУДОВО-ЕКСПЕРТНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПІДРОБКОЮ ДОКУМЕНТІВ І ГРОШОВИХ ЗНАКІВ.....	51
Viorica VOZIAN, Olga CATARAGA	
EXPERTIZA JUDICIARĂ DE AUTOR: ÎNTRE LINGVISTICĂ ȘI INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ. METODE, APLICAȚII ȘI PROVOCĂRI.....	54
Владислава ГОНЧАРУК	
ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ЩОДО ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	62
Олена ДРОБИШЕВА, Ірина ІВАНСЬКА, Оксана МАЦЮК	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ПОРІВНЯЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	65
Альона ДЕСЯТНИК	
ПИСЬМОВА МОВА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ВИКОНАВЦІВ РУКОПИСУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ.....	70
Ольга ЄРОФЕЄВА	
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДОКУМЕНТІВ НА ПРАВО НА СПАДЩИНУ.....	74

Басалюк Наталія

*доктор філософії з галузі права,
провідний фахівець науково-дослідної частини,
доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології
Національного університету «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2429-6964>
електронна адреса: basalyk@ukr.net*

**СУДОВО-ХІМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОТИДІЇ
ОРГАНІЗОВАНОМУ НАРКОБІЗНЕСУ**

У тезах розглянуто роль судово-хімічної експертизи як важливого інструменту у протидії організованому наркобізнесу. Проаналізовано практику її застосування у розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Здійснено узагальнення судової практики, що демонструє ефективність сучасних методів хімічного аналізу (газова та рідинна хроматографія, мас-спектрометрія, ІЧ-спектроскопія) у встановленні складу, походження й однорідності наркотичних речовин.

Ключові слова: судово-хімічна експертиза, організована злочинність, наркобізнес, наркотичні засоби, криміналістичний аналіз, доказування, хімічний профіль, цифрові докази, кримінальне провадження.

Basalyuk Natalia

*PhD in Law, Senior Specialist at the Research Department,
Associate Professor at the Department of Criminalistics,
Forensic Examinations and Polygraphology,
National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine*

**FORENSIC CHEMICAL EXPERTISE AS A TOOL FOR COMBATING
ORGANIZED DRUG TRAFFICKING**

The paper examines the role of forensic chemical expertise as a key instrument in combating organized drug trafficking. It analyzes the practice of its application in the investigation of criminal offenses related to the illicit circulation of narcotic drugs, psychotropic substances, and precursors. The study generalizes judicial practice demonstrating the effectiveness of modern methods of chemical analysis gas and liquid chromatography, mass spectrometry, and infrared spectroscopy in determining the composition, origin, and homogeneity of narcotic substances.

Key words: forensic chemical expertise, organized crime, drug trafficking, narcotic drugs, criminalistic analysis, evidentiary process, chemical profile, digital evidence, criminal proceedings.

Незаконний обіг наркотичних речовин, який часто організовується стійкими злочинними групами, створює серйозну загрозу суспільній безпеці: «виділено три групи факторів, які у системній єдності обумовлюють необхідність протидії наркозлочинності: по-перше, обставини, що зумовлюють поширення наркоманії, що обумовлює формування об'єктів протидії на соціально-психологічному рівні; по-друге, це чинники, які спричиняють наркозлочинність у межах певної території, що актуалізує проблему боротьби з наркобізнесом; по-третє, це криміногенні фактори, супутні основним видам соціальної діяльності, реалізованої державою, що демонструє роль недоліків, пов'язаних із здійсненням державою її основних функцій» [1].

«У ході розслідування цієї категорії кримінальних правопорушень можуть бути призначені експертиза наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів; комплексні медиконаркологічна та судово-психіатрична експертизи, технічна експертиза документів та інші експертизи» [2, С.125]. Разом з тим, судово-хімічна експертиза стала фундаментальним інструментом криміналістичного аналізу у протидії наркобізнесу. Вона дозволяє ідентифікувати склад будь-якої підозрілої речовини за допомогою сучасних методів – газової та рідинної хроматографії з мас-спектрометрією, інфрачервоної спектроскопії, тонкошарової хроматографії тощо. Завдяки цьому встановлюється не тільки факт наявності забороненої речовини, а й точна хімічна формула активного компонента та домішок; з допомогою цієї інформації формується об'єктивне підтвердження предмета кримінального правопорушення.

Прикладом ролі судово-хімічної експертизи є випадки розслідування збуту психотропних речовин організованими групами. Так, під час слідчих дій у Справі № 470/519/23 [3], учасниками якого виступала організована група, що діяла за попереднім планом у межах Миколаївської та Херсонської областей, про збут солей PVP було відібрано кілька зразків вилученої речовини. Судово-хімічне дослідження цих зразків підтвердило тотожний хімічний склад та однорідність домішкового профілю. Це свідчило про спільне джерело виготовлення наркотика і дозволило слідству обґрунтовано припустити єдиний канал постачання. У поєднанні з фінансовими транзакціями та свідченнями учасників групи такі результати дали змогу довести організований характер протиправної діяльності.

У межах кримінального провадження № 1-кп/726/74/25 [4] щодо організованої групи, яка діяла на території Чернівецької області, експертними висновками підтверджено, що вилучені у різних епізодах зразки містили наркотичний засіб канабіс, обіг якого обмежено, з масами від 0,2 до понад 500 грамів, а також екстракт канабісу. Використання сучасних методів аналізу (газова

та рідинна хроматографія з мас-спектрометрією, ІЧ-спектроскопія) забезпечило точну ідентифікацію речовини, встановлення її однорідного хімічного профілю та ймовірної спільності походження. Наявність електронних ваг із залишками амфетаміну вказала на можливу полінаркотичну діяльність групи.

Особливу роль відіграє судово-хімічне забезпечення при встановленні повного циклу незаконного виробництва і збуту наркотичних засобів. Наприклад, дослідження наслідків обшуків у справі щодо спеціалізованого вирощування канабісу показало, що учасники групи незаконно висадили 38 рослин конопель з високим вмістом тетрагідроканабінолу, з яких надалі виготовили готовий наркотик. Було вилучено понад 5,9 кг сухої речовини, що за законодавчими нормами відноситься до особливо великого розміру. За результатами судово-хімічного аналізу встановлено однорідність складу всіх зразків, їх спільну хімічну природу та наявність психоактивного компонента [5]. Ці дані дали змогу обґрунтувати наявність повного циклу: від вирощування до збуту, а отже й довести організований характер діяльності.

Аналогічно, у справах з поширенням синтетичних наркотиків судово-хімічна експертиза дозволяє виявити речовини, які за зовнішніми ознаками можуть бути неочевидними. Так, у кримінальному провадженні 1-кп/154/126/20 [6], що стосувалося контрабанди і збуту амфетаміну, експертиза підтвердила наявність амфетаміну у порошкоподібних та пастоподібних пробах. Важливим було також виявлення однорідності хімічних профілів серій зразків, що дозволило слідству пов'язати між собою контрабандне переміщення, подальше зберігання та реалізацію як частини єдиного плану організованої групи. Сукупність цих даних забезпечила доведеність складів за ч. 3 ст. 305 і ч. 3 ст. 307 КК України (контрабанда та збут психотропної речовини в особливо великих розмірах, організованою групою).

У межах кримінального провадження № 1-кп/127/540/21 [7] встановлено функціонування стійкої ієрархічної злочинної організації, очолюваної двома особами, діяльність якої була спрямована на систематичне виготовлення, переміщення та збут особливо небезпечних наркотичних і психотропних речовин у великих розмірах. Структура організації мала чіткий розподіл ролей – від керівників і координаторів до виконавців на низовому рівні, включаючи операторів Telegram-каналів, закладчиків, фасувальників та відправників. Крім ідентифікації речовин, судово-хімічний аналіз може вказувати на методи їх синтезу чи походження. Наприклад, при дослідженні лабораторних умов виготовлення амфетаміну і опію ацетильованого у цій справі було виявлено характерні домішки та залишки прекурсорів, що свідчать про кустарний спосіб виробництва із застосуванням оцтового ангідриду та ефедрину. Ідентичність спектральних характеристик зразків із місць виготовлення і збуту підтверджувала їхнє спільне походження, тобто наявність єдиної злочинної лабораторії. У цілому судово-хімічні висновки у таких ситуаціях стають основним доказом системної

організованої діяльності, спрямованої на виготовлення і реалізацію психоактивних речовин.

Важливим аспектом протидії наркобізнесу у цифрову епоху є комбінування матеріальних лабораторних досліджень з цифровими доказами. Злочинці дедалі частіше використовують зашифровані месенджери, численні анонімні акаунти та «закладки» через поштові служби для безконтактного збуту наркотиків. Вони застосовують електронні гаманці, криптовалюти та інші цифрові засоби оплати, змінюють SIM-картки й виготовляють фейкові реквізити для маскуванню своїх операцій. У таких умовах виняткової важливості набувають методи криміналістичного аналізу, здатні протистояти цифровому маскуванню. Крім того з метою приховування змісту комунікації та унеможливлення викриття, учасники злочинної групи використовують закодовану лексику, умовні позначення наркотичних засобів та сум грошових розрахунків, зрозумілі лише обмеженому колу осіб: «наркотичний засіб – опій ацетильований називали «кофе», психотропну речовину – метамфетамін називали «білий», небезпечний наркотичний засіб – канабіс називали «чайок», а суму грошей для купівлі наркотичного засобу та психотропної речовини називали цифрами без подальшого роз'яснення їх значення» [8].

Зв'язуючи хімічні профілі виявлених наркотиків із даними цифрової розвідки, слідчі та експерти встановлюють причинно-наслідкові зв'язки між різними епізодами злочинної діяльності. Наприклад, повідомлення в чатах чи записи фінансових транзакцій можуть вказувати на конкретну партію наркотиків, а результати аналізу зразків підтверджують, що всі ці партії походять з одного лабораторного виробництва або через один канал постачання. Така синергія форензиків дозволяє відтворити логіку та ієрархію протиправного ланцюга, що є критично важливим для доведення факту організованої злочинності.

У підсумку, у боротьбі з наркобізнесом і пов'язаною організованою злочинністю судово-хімічна експертиза виступає як важливий криміналістичний інструмент. Вона забезпечує науково обґрунтовані докази, що підтверджують наявність заборонених речовин, їх походження, кількість та ступінь небезпеки. Завдяки сучасним аналітичним методам та міждисциплінарній взаємодії з цифровими технологіями можна відновити повний ланцюг протиправних операцій. Такий комплексний підхід науково-методичного забезпечення є вирішальним фактором ефективної протидії наркозлочинності в умовах цифрової епохи.

Перелік використаних джерел:

1. Шаповалов В. Нарколабораторії: судово-фармацевтичний, судово-експертний, судовотоксикологічний, судово-хімічний, кримінально-правовий огляд для протидії наркобізнесу, нелегального обігу заборонених психоактивних речовин, захворюваності. *SSP Modern Law and Practice*. 2023. Volume 3 Issue 1. С.1-19. URL: bit.ly/4i4K0cV

Section 1. Expert provision of counteraction against certain types of organized crime

2. Методика розслідування кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : навчальний посібник / Ю. Гуцуляк, О. Мархевка, Є. Пряхін, Б. Стецик ; уклад. Є. Пряхін. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 136 с.

3. Вирок Березнегуватського районного суду Миколаївської області від 27 вересня 2023 року Справа № 470/519/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113739400>

4. Вирок Садгирського районного суду м. Чернівці від 29 квітня 2025 року Справа № 726/405/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127004394>

5. Вирок Хотинського районного суду Чернівецької області від 21 травня 2020 року Справа № 724/355/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89370057>

6. Вирок Володимир-Волинського міського суду Волинської області від 29 лютого 2024 року Справа № 296/898/24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117341344>.

7. Вирок Вінницького міського суду Вінницької області від 24 грудня 2024 року Справа №: 127/13497/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124041582>

8. Вирок Ленінського районного суду м. Полтави від 22 травня 2023 року Справа № 553/1236/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111001348>